

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 158/2023-54

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti **News and Media Holding a. s.**, Einsteinova 25, Bratislava, IČO 47 256 281, zastúpenej advokátskou kanceláriou Škubla & Partneri s. r. o., Digital Park II, Einsteinova 25, Bratislava, IČO 36 861 154, v mene ktorej koná konateľ a advokát Mgr. Martin Škubla, proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 5 Co 93/2021-570 z 13. augusta 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 9. novembra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane a ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na slobodu prejavu a slobodné prijímanie, vyhľadávanie a rozširovanie informácií podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 10 ods. 2 dohovoru rozhodnutím všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie, ako aj uložiť povinnosť nahradiť trovy konania.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého uznesenia a ostatných príloh vyplýva, že Okresný súd Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) uznesením č. k. 3 Ca 8/2021-245 z 24. februára 2021 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) rozhodol o návrhu [REDACTED] (ďalej len „žalobca“) na nariadenie neodkladného opatrenia podľa § 341 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Okresný súd uznesením okrem iného (i) sťažovateľke uložil povinnosť zdržať sa sprístupňovania žalobcových fotografií verejnosti v 22 označených článkoch na internetových

portáloch, (ii) žalobcovi uložil povinnosť podať v stanovenej lehote žalobu vo veci samej proti sťažovateľke o ochranu práv duševného vlastníctva.

3. Okresný súd považoval za osvedčené, že Univerzitná nemocnica [redacted] (ďalej len „nemocnica [redacted]“) a Fakultná nemocnica s poliklinikou [redacted] (ďalej len „nemocnica [redacted]“) v decembri 2020 na facebookových profiloch zverejnili 49 fotografií vytvorených žalobcom z prostredia „covidových“ zón týchto zariadení. Sťažovateľka na troch ňou prevádzkovaných internetových stránkach od 22. decembra 2020 postupne zverejnila články špecifikované vo výroku uznesenia okresného súdu, v ktorých prebrala žalobcove fotografie skôr zverejnené na uvedených facebookových profiloch. Etická komisia Združenia pre internetovú reklamu [IAB Slovakia (ďalej aj „etická komisia“)] na základe podnetov žalobcu konštatovala porušenie Kódexu na preberanie obsahu na internete v štrnástich článkoch, ktoré boli predmetom podnetov. Okresný súd považoval za osvedčené, že žalobca vyzval sťažovateľku listom doručeným jej 18. januára 2021 na stiahnutie jeho fotografií z galérií všetkých článkov z archívu fotografií a na zaplatenie sumy 33 600 eur ako náhrady za ich neoprávnené užívanie.

4. Podľa okresného súdu žalobca osvedčil naliehavosť a neodkladnosť požadovanej úpravy. Z predložených listín a opisu skutočností okresný súd považoval za osvedčené, že žalobca (v uznesení mylne označený ako žalovaný, pozn.) je autorom série dokumentárnych fotografií zachytávajúcich prácu zdravotníkov v nemocniciach, vyhotovil dielo v zmysle zákona č. 185/2015 Z. z. Autorský zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Autorský zákon“). Fotografie boli s jeho súhlasom zverejnené na profiloch dvoch nemocníc a následne boli opakovane zverejnené bez vedomia a súhlasu žalobcu v článkoch špecifikovaných vo výroku rozhodnutia na internetových stránkach prevádzkovaných sťažovateľkou. Žalobca na použitie svojich fotografií nedal súhlas podľa § 19 Autorského zákona a sťažovateľka mu za ich použitie neuhradila odmenu, preto porušuje jeho chránené záujmy ako autora fotografického diela, zasahuje do jeho autorského práva.

5. Okresný súd sa stotožnil so žalobcom, že konanie sťažovateľky nespadá pod výnimku zo zásahu do autorského práva podľa § 39 ods. 2 Autorského zákona. Sťažovateľka používa predmetné fotografie žalobcu opakovane, vo viacerých článkoch na jej stránkach od decembra 2020 až dosiaľ. Tento stav pretrváva aj napriek trom stanoviskám IAB Slovakia obsahujúcim konštatovanie o použití autorského diela nad rámec spravodajskej licencie. Napriek výzve žalobcu z januára 2021 na stiahnutie fotografií sťažovateľka nemala a nemá súhlas autora na ich sprístupnenie. Nad rámec vyhodnotil súd ako dôvodnú argumentáciu žalobcu, že sťažovateľka kontinuálne používa väčšie množstvo fotografií žalobcu vo viacerých článkoch len na ilustrovanie témy bez priameho súvisu s obsahom článku, hoci na informačné účely by postačovalo použitie aj len jednej fotografie. V namietaných článkoch podľa súdu použitie fotografií zhotovených žalobcom sťažovateľkou nenapĺňa podmienku použitia diela v rozsahu odôvodnenom právom na informácie a nedôvodne zasahuje do právom chránených záujmov autora.

6. Žalobca preukázal existenciu naliehavosti potreby dočasne upraviť pomery vzhľadom na opakované zverejňovanie fotografií žalobcu v dosiaľ 22 článkoch zverejňovaných postupne od decembra 2020 až dosiaľ na stránkach prevádzkovaných sťažovateľkou. Podľa súdu žalobca v odôvodnení tvrdenia o bezodkladnosti potreby úpravy pomerov so sťažovateľkou uviedol skutkové okolnosti a osvetlil, v čom vidí súvislosť medzi navrhovaným uložením povinnosti a tvrdeným porušením práv a nárokov, teda súd videl medzi nimi súvislosť a naplnenie princípu

efektívnosti. Navrhovaným uložením povinnosti je možné dosiahnuť zamedzenie žalobcom tvrdeného porušovania, ktorým bola odôvodňovaná potreba úpravy pomerov, preto súd návrhu žalobcu vyhovel.

7. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) na odvolanie sťažovateľky napadnutým uznesením potvrdil uznesenie okresného súdu. Po objasnení problematiky zákonných licencií podľa Autorského zákona uviedol, že sa stotožnil so záverom okresného súdu o prekročení spravodajskej licencie v tejto veci na základe trojkrokového testu. Nakladanie s autorským dielom žalobcu bolo v rozpore s bežným použitím diela, keď sťažovateľka ako jeden z najväčších vydavateľov použila fotografie najmenej v 22 článkoch, tieto boli zverejnené na portáli po dlhý čas, a to napriek výzve žalobcu z januára 2021, aby sa takého konania zdržala. Nepochybne existoval verejný záujem na informovaní verejnosti o úskaliach pandémie, avšak ten ani použitie diela na spravodajské účely nezodpovedajú použitiu diela realizovanému sťažovateľkou. Nebolo nevyhnutné po taký dlhý čas a v takom rozsahu uverejňovať diela žalobcu. Použitie fotografií na spravodajské účely neobstojí so zreteľom na čas ich vytvorenia a ich rozširovania až do rozhodnutia okresného súdu. Sťažovateľke nič nebránilo aby sama získala fotografie demonštrujúce stav kovidových oddelení nemocníc, resp. aby použila fotografie žalobcu z nemocnice v [REDACTED] na ktorých použitie dal sťažovateľke súhlas.

8. Argumentácia, že žalobca sťažovateľke udelil súhlas s použitím diela, neobstojí, pretože je v rozpore s postupom odporcu (krajský súd mal zjavne na mysli žalobcu, pozn.), ktorý v januári 2021 podal návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, predtým podal podnety etickej komisii a sťažovateľke zaslal predžalobnú výzvu. Sťažovateľka neosvedčila súhlas žalobcu pripojenou mailovou komunikáciou s Ministerstvom zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“). Súhlas nebol daný na použitie fotografií z nemocníc [REDACTED] a [REDACTED], ktoré sú predmetom sporu, ale na fotografie z nemocnice v [REDACTED]. Tvrdenie žalobcu v replike k odvolaniu korešponduje s tvrdením z návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a z podnetov pre etickú komisiu, krajský súd nemal preto dôvod pochybovať o pravdivosti tohto tvrdenia. Sťažovateľka v dopyte na ministerstve 30. decembra 2020 uvádza, že v minulosti s použitím fotografií žalobcu problém nebol, teda potvrdzuje tvrdenie žalobcu, že dal súhlas na skôr vyhotovené fotografie, preto sa dopytuje na súhlas s uverejnením fotografií z nemocnice [REDACTED]. Sťažovateľka si bola vedomá, že potrebuje súhlas autora, a jej argumentáciu v odvolaní o danosti súhlasu a použití diela na spravodajské účely možno hodnotiť ako účelovú. Krajský súd k tomu odkázal aj na stanoviská, resp. odpovede nemocníc [REDACTED] a [REDACTED]. Zverejnenie fotografií na facebookových profiloch týchto nemocníc nemožno považovať za súhlas k udeleniu používania autorského diela. Obchodné podmienky prevádzkovateľa Facebooku nemôžu nahradiť súhlas autora s použitím jeho fotografického diela na inom ako súkromnom profile, a preto bol správny právny záver okresného súdu, že sťažovateľka používa autorské diela žalobcu bez jeho súhlasu a nad rámec spravodajskej licencie, v dôsledku čoho bola v súlade s Autorským zákonom uložená povinnosť zdržať sa ich sprístupňovania v článkoch sťažovateľky. Argumentácia o nevykonateľnosti rozhodnutia pre neurčitost' neobstojí, keď z ďalšieho konania v priebehu odvolacieho konania vyplýva, že dotknuté fotografické diela sťažovateľka vedela identifikovať a odstraňovala ich v súlade s predbežne vykonateľným uznesením okresného súdu.

II. Argumentácia sťažovateľky

9. Krajský súd pri posudzovaní podmienok na zverejnenie fotografického diela podľa spravodajskej licencie vzal zreteľ na kritériá, ktoré nemajú oporu v spravodajských licenciách, resp. tieto vyhodnotil spôsobom, že došlo k porušeniu označených práv. Uznesenie okresného súdu potvrdil z dôvodu zohľadňovania nesprávnych kritérií spravodajskej licencie.

10. Krajský súd nesprávne posúdil podmienky aplikácie spravodajskej licencie, nemohol posudzovať podmienky jej aplikácie, keď nedisponoval textami článkov. Napadnuté uznesenie len *en bloc* konštatuje nenaplnenie spravodajskej licencie, neobsahuje dôvody, prečo článok alebo diela neinformovali o aktuálnych udalostiach, vôbec sa nezaobrá obsahom článkov a neobsahuje popis diel. To zakladá vadu nedostatočného odôvodnenia. Obdobie, počas ktorého boli diela sťažovateľkou zverejňované, nemôže zohrávať úlohu. Čas vyhotovenia diel na rozdiel od názoru krajského súdu treba vnímať v prospech sťažovateľky a spravodajskej licencie, pretože články boli publikované v krátkom čase po sprístupnení diel verejnosti.

11. Krajský súd sa nezaoberal najrelevantnejšími odvolacími námietkami, a to že (i) uznesenie okresného súdu je rozporné v záveroch, že na informačné účely by sťažovateľke malo postačovať použitie len jediného diela žalobcu, preto nie je logické od nej požadovať zmazanie tých diel v siedmich článkoch, kde požiadavka použitia jedného diela bola splnená, (ii) žalobca v návrhu neuviedol, čoho sa bude domáhať vo veci samej, a neosvedčil naliehavosť potreby upraviť pomery medzi ním a sťažovateľkou a (iii) žalobca nepreukázal autorstvo k dielam.

12. Prístup krajského súdu je v rozpore s podstatou a účelom neodkladných opatrení. Nestačí osvedčiť, že došlo k porušeniu duševného vlastníctva, nie je to dôvodom osebe na nariadenie neodkladného opatrenia. Ak takáto vec znesie odklad, má byť riešená výlučne v konaní vo veci samej. Nevyhnutné bolo popri § 341 a nasl. CSP aplikovať aj § 325 a nasl. CSP.

13. Krajský súd sa nezaoberal námietkou, že okresný súd v podstate udelil generálny zákaz publikovať v článkoch akékoľvek fotografie žalobcu, čo je absolútne neprípustné. Ak sťažovateľka splní podmienky na použitie akejkoľvek fotografie žalobcu na informačné účely v zmysle § 39 ods. 2 Autorského zákona, nie je možné jej zakázať publikovať takéto fotografie.

14. Argument o neexistencii súhlasu na zverejnenie diel sťažovateľkou je nepresvedčivý a napadnuté uznesenie teda nedostatočne odôvodnené. „*Zhoda v tvrdeniach žalobcu*“ v jeho podaniach a z toho súdom vyvodzovaná automatická „*pravdivosť*“ týchto tvrdení sú podľa sťažovateľky nesprávne a nemajú oporu v zásadách právneho štátu. Aj sťažovateľka už pred etickou komisiou, ako aj neskôr v odvolaní tvrdila, že disponovala súhlasom na zverejnenie diel. Súd sa nezaoberal skoršími emailmi z novembra 2020.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

15. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) uznesením krajského súdu potvrdzujúcim uznesenie okresného súdu o nariadení neodkladného opatrenia pred začatím konania, ktoré je nedostatočne odôvodnené.

Podporne je namietané porušenie slobody prejavu a práva slobodne prijímať, vyhľadávať a rozširovať informácie podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 10 ods. 2 dohovoru.

III.1. K porušeniu práva na spravodlivý proces:

16. Ústavný súd zdôrazňuje, že posudzovanie podmienok na vydanie neodkladného opatrenia je predovšetkým vecou všeobecných súdov (čl. 142 ústavy). Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) pristupuje k preskúmvaniu sťažností, v ktorých sťažovatelia namietajú porušenie svojich práv neodkladným opatrením, veľmi zdržanlivo, a to nielen preto, lebo nie je opravnou inštanciou v rámci sústavy všeobecných súdov, ale aj preto, lebo ide (spravidla) o také súdne rozhodnutia, ktorými sa do práv a povinností účastníkov konania nezasahuje konečným spôsobom (m. m. IV. ÚS 82/09), resp. nie sú spôsobilé zasiahnuť do základných práv alebo slobôd účastníkov konania, keďže nemusia zodpovedať konečnému meritórnemu rozhodnutiu (m. m. III. ÚS 309/2012). Ústavný súd zasahuje do rozhodnutí všeobecných súdov o neodkladných opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (II. ÚS 65/2021, IV. ÚS 282/2019, IV. ÚS 330/2020).

17. Výnimočnosť zasahovania ústavného súdu do rozhodnutí o neodkladných opatreniach neznamena, že sú mimo rámca ústavnoprávneho prieskumu ústavným súdom. Ak všeobecný súd ponechá bez povšimnutia niektorú z kľúčových otázok prípadu alebo sa ako odvolací súd bez riadneho zdôvodnenia odkloní od právnych či skutkových záverov súdu prvej inštancie, jeho postup vykazuje známky arbitrárnosti a svojvôle (I. ÚS 191/2019). Rozhodnutie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia musí mať rovnako ako iné rozhodnutia predovšetkým zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojvôle, teda musí byť primeraným spôsobom odôvodnené. Všeobecný súd pri rozhodovaní o neodkladných opatreniach je povinný poskytnúť ochranu nielen tomu, kto sa vydania takého opatrenia domáha, ale v rámci ústavných pravidiel tiež tomu, proti komu návrh smeruje (m. m. IV. ÚS 257/2010).

18. Na druhej strane ústavný súd akceptuje určité zníženie nárokov na dostatočnosť zistenia skutkového stavu a obsiahlosť právnej argumentácie pri rozhodovaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, čo je odôvodnené potrebou rýchleho rozhodnutia o ňom na účely účinnej úpravy pomerov (m. m. I. ÚS 102/05, č. 52/2005 ZNaU a v ňom citovaná prejudikatúra). Ústavný súd tak v zásade pripúšťa obsahový prieskum rozhodnutí o neodkladných opatreniach len z hľadiska ich zjavnej protiústavnosti a arbitrárnosti (m. m. II. ÚS 222/04, č. 138/2004 ZNaU).

19. Podobný prístup vyplýva aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) vo vzťahu k ochrane práv vyplývajúcich z čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorá sa postupne ustálila v smere, že predmetom ochrany podľa tohto ustanovenia môžu byť aj konania o predbežných opatreniach, v ktorých sa ale nemusia uplatňovať všetky procesné záruky práva na spravodlivý proces, a to s prihliadnutím povahu a účel neodkladného opatrenia (porov. Micallef proti Malte, sťažnosť č. 17056/06, rozsudok veľkého senátu z 15. 10. 2009, najmä ods. 86).

20. Ústavný súd nepreskúmava a neposudzuje, či bol v konaní pred všeobecnými súdmi náležite zistený skutkový stav a aké právne závery z neho všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov všeobecnými súdmi

s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

21. Po preskúmaní napadnutého uznesenia s prihliadnutím aj na odôvodnenie uznesenia okresného súdu ústavný súd vyhodnotil argumentáciu sťažovateľky ako nespôsobilú spochybnit' ústavnú udržateľnosť záverov krajského súdu. Nezistil, že by napadnuté uznesenie krajského súdu bolo svojvoľné alebo zjavne vnútorne rozporné, v rozpore (nesúlade) so zmyslom platnej právnej úpravy týkajúcej sa neodkladných opatrení či odôvodnené spôsobom nevyhovujúcim ústavnej požiadavke riadneho odôvodnenia. Krajský súd sa stotožnil s nosnými závermi okresného súdu o prekročení zákonnej licencie, resp. o nakladaní s autorským dielom žalobcu v rozpore s bežným použitím diela podporujúcimi výrok zdržať sa sprístupňovania fotografií žalobcu. Jeho právne závery vychádzajú z konkrétnych skutkových okolností prípadu, poskytujú odpoveď na hlavné odvolacie námietky sťažovateľky, odkazujú na konkrétne skutočnosti, z ktorých krajský súd vyvodil osvedčenie potreby nariadenia neodkladného opatrenia v rozsahu požadovanom žalobcom. V odôvodnení opísaný myšlienkový postup krajského súdu neobsahuje také konštrukcie, ktoré by nedávali zmysel alebo ktoré by zjavne protirečili skutočnostiam zisteným do vydania napadnutého uznesenia.

22. Tvrdenie sťažovateľky o nepreukázaní naliehavosti potreby dočasnej úpravy pomerov nie je opodstatnené vzhľadom na odôvodnenie, o ktoré sa rozhodnutie opiera (vecný a časový rozsah zásahov do autorských práv žalobcu, pozn.). Odôvodnenie spĺňa požiadavky zodpovedajúce rozhodnutiu o neodkladnom opatrení a nemožno ho *prima facie* považovať ani za zjavne neodôvodnené. Bez výroku o uložení povinnosti sťažovateľke by nebol dosiahnutý žalobcom požadovaný cieľ nepoužívať jeho fotografie v označených, prípadne aj v ďalších článkoch (minimálne do rozhodnutia vo veci samej, ktorým by bola prípadne neskôr uložená zodpovedajúca povinnosť zdržať sa neoprávneného zásahu, pozn.) a mohlo by tak dochádzať k ďalšiemu porušovaniu autorských práv žalobcu ustálenému na základe osvedčených skutočností. V prípade, ak žaloba vo veci samej nebude vyhovené, má sťažovateľka dostupnú možnosť kompenzovať ujmu, ktorá jej vznikla v súvislosti so zrušeným neodkladným opatrením (§ 340 CSP). Ústavný súd nevidí dôvod preskúmať skutkové a právne závery v otázke, či by vzhľadom na osvedčené zásahy do autorských práv žalobcu mohla vec ochrany jeho práv zniesť odklad do rozhodnutia o veci samej. Požiadavku riadneho odôvodnenia spĺňa aj záver krajského súdu o neexistencii súhlasu na zverejnenie diela.

23. Námietka, že napadnuté uznesenie riadne neodôvodňuje závery, že článok alebo diela neinformovali o aktuálnych udalostiach a že sa krajský súd vôbec nezaoberal obsahom článkov a neuviedol popis diel, nezakladá porušenie práva na spravodlivý proces v zložke práva na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Rozsah odôvodnenia je dostatočný s ohľadom na povahu konania o neodkladnom opatrení. Ani sama sťažovateľka v odvolaní, resp. ústavnej sťažnosti neanalyzuje obsah jednotlivých článkov a popis diel spôsobom, ktorým by spochybnila udržateľnosť odôvodnenia napadnutého uznesenia.

24. Absencia výslovného odkazu na emailovú komunikáciu s ministerstvom zdravotníctva z novembra 2020 nie je nedostatkom zakladajúcim nesplnenie požiadavky riadneho odôvodnenia. Ak sťažovateľka z týchto dôkazov odvodzovala súhlas žalobcu so zverejnením fotografií, ktorých sa týkal výrok neodkladného opatrenia, ústavný súd posúdenie tejto otázky krajským súdom nepovažoval za nevyhnutné v rámci súdnej ochrany poskytovanej v konaní o neodkladnom opatrení. Išlo v tomto štádiu o vedľajšiu otázku významnú skôr pre konanie vo veci samej, rovnako ako aj námietka spochybňujúca autorstvo diel. V tejto súvislosti je potrebné spomenúť, že sama sťažovateľka argumentuje udelením súhlasu žalobcu so zverejnením fotografií, čím implicitne uznáva jeho autorstvo. Domnienka autorstva vyplýva z viacerých právnych predpisov (napr. § 13 ods. 2 Autorského zákona, čl. 5 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 2004/48/ES z 29. apríla 2004 o vymožitelnosti práv duševného vlastníctva či čl. 15 ods. 1 Bernského dohovoru o ochrane literárnych a umeleckých diel), čo umožňuje vyvodenie záveru o autorstve aj bez podrobnejšieho odôvodnenia rozhodnutia v tejto otázke.

25. Nedôvodná je aj námietka, že sa krajský súd bližšie nezaoberal namietanou otázkou generálneho zákazu publikovať akékoľvek fotografie žalobcu v článkoch sťažovateľky. Z celkového kontextu daného odôvodnením napadnutého uznesenia a spolu s ním posudzovaného uznesenia okresného súdu (m. m. IV. ÚS 350/09) vyplýva, že výrok neodkladného opatrenia sa týkal fotografií žalobcu identifikovaných ich asociovaním k jednotlivým článkom a uvedením ich počtu pri každom z článkov. Krajský súd uzavrel, že sťažovateľka mohla použiť fotografie žalobcu z nemocnice v ■■■■■, preto argumentácia o nemožnosti použiť akékoľvek fotografie žalobcu zjavne nie je dôvodná. Krajský súd dostatočne reagoval aj na námietku o neurčitosti výroku z dôvodu nemožnosti identifikovať fotografické diela. Sťažovateľka tu čiastočne len opakuje odvolaciu argumentáciu. Názor sťažovateľky o potrebe bližšieho označenia jednotlivých fotografií a ich pripojenia k napadnutému uzneseniu nespochybňuje napadnuté uznesenie z naznačeného hľadiska právnej istoty neodkladným opatrením dotknutého právneho vzťahu.

26. Sťažovateľka považuje za nelogickú požiadavku na zmazanie článkov, pri ktorých bola splnená požiadavka použitia jedného diela. Táto námietka nie je spôsobilá zásadne spochybniť závery všeobecných súdov. Sťažovateľka v odvolaní touto námietkou reagovala na argumentáciu žalobcu, s ktorou sa nad rámec záverov o nenaplnení podmienok spravodajskej licencie stotožnil okresný súd. Podľa názoru ústavného súdu nešlo v celkovom kontexte o takú podstatnú námietku, bez reagovania na ktorú by odôvodnenie napadnutého uznesenia neobstálo.

27. Sťažovateľka tiež namietala, že žalobca v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia neuviedol, čoho sa bude domáhať vo veci samej. Odvolací súd na túto námietku neposkytol odpoveď, čo ale v okolnostiach veci nespôsobuje ústavnú neudržateľnosť napadnutého rozhodnutia. Požiadavka sťažovateľky, aby z návrhu bolo zrejmé, čoho sa mieni navrhovateľ domáhať návrhom vo veci samej, bola jednou z osobitných náležitostí návrhu na predbežné opatrenie podľa § 75 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016. V aktuálne účinnom procesnom predpise je ako osobitná náležitosť požadované (len) opísanie skutočností hodnoverne osvedčujúcich dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana (§ 326 ods. 1 CSP).

28. V preskúmvanej veci išlo o špecifický zdržiavací nárok, pri ktorom z povahy veci nebolo vylúčené prípadné nariadenie neodkladného opatrenia s výrokom obsahovo totožným s výrokom vo veci samej. Bez ohľadu na to, ktorý z nárokov demonštratívne uvedených v § 58 ods. 1

Autorského zákona bude žalobca vo veci samej uplatňovať (z okolností vyplýva, ako naznačuje sťažovateľka, že bude presadzovať nárok na odmenu, resp. náhradu za neoprávnené použitie autorského diela, prípadne zopakuje zdržiavací výrok alebo bude žiadať zákaz neoprávneného zásahu, pozn.), hmotnoprávny vzťah, ktorý bude podkladom na posúdenie dôvodnosti nárokov, je v základných rysoch dostatočne opísaný v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Následne je v napadnutom uznesení vzhľadom na osvedčené skutočnosti posúdená dôvodnosť kľúčového tvrdenia o porušení autorských práv žalobcu k označenému dielu. Zohľadnené sú aj námietky o uplatnení výnimky z autorskoprávnej ochrany v podobe spravodajskej licencie. Sťažnostné námietky sťažovateľky o nedostatku odôvodnenia preto považuje ústavný súd za nedostatočné na konštatovanie nesplnenia požiadavky riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

29. K námietke, že krajský súd vzal zreteľ na kritériá, ktoré nemajú oporu v spravodajských licenciách, ústavný súd uvádza, že kritériá použité krajským súdom nie sú zjavne odlišné od tých, ktoré sú uvedené v zodpovedajúcom § 39 ods. 2 Autorského zákona. V zásade tu išlo o otázku splnenia podmienok podústavnej normy, ktorej zodpovedanie patrí všeobecným súdom. V okolnostiach prípadu bola rozhodujúca podmienka odôvodnenosti rozsahu použitia diela právom na informácie. Vzhľadom na osvedčené skutočnosti (použitie fotografií v 22 článkoch, čas od decembra 2020 do rozhodnutia okresného súdu, napriek predchádzajúcej výzve žalobcu) krajský súd podľa zistenia ústavného súdu nezohľadňoval kritériá, ktoré by nebolo možné pri žiadnom rozumnom výklade podriaďiť pod aplikovanú právnu normu. Námietky, že súd nemohol posudzovať podmienky spravodajskej licencie, ak nedisponoval textami článkov a nezaoberal sa ich obsahom a popisom diel, resp. o konštatovaní naplnenia spravodajskej licencie *en bloc* ústavný súd nepovažoval za významné pre založenie dôvodnosti tvrdenia o nedostatku odôvodnenia napadnutého uznesenia.

30. Ochrana poskytovaná neodkladným opatrením nie je podmienená vykonaním rozsiahleho a úplného preukázania skutočností majúcich vplyv na výsledok meritórneho konania a zároveň požiadavky kladené na jeho odôvodnenie nie sú natoľko prísne ako v konaní vo veci samej, ak má dočasnú povahu, a preto je aj ústavný súd pri posudzovaní ústavnej akceptovateľnosti neodkladných opatrení zdržanlivejší než pri rozhodnutiach vo veci samej a zasiahne len v úplne ojedinelých neudržateľných prípadoch, čo nie je prípad sťažovateľky. Požiadavky prezentované sťažovateľkou na kvalitu napadnutého uznesenia nezohľadňujú potrebu bezodkladnej reakcie súdu na osvedčené ohrozenia alebo porušenie práva duševného vlastníctva, čo platí osobitne v prípadoch, ako je tento, keď sa v zmysle § 341 ods. 2 CSP predpokladá obligatórne konanie vo veci samej.

31. Na tomto základe ústavný súd sumarizuje, že neexistuje ústavne relevantný dôvod na to, aby do napadnutého uznesenia krajského súdu zasahoval, pretože pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mohla zakladať dôvod na vyslovenie porušenia sťažovateľkou označených práv na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie napadnutým uznesením krajského súdu po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, a preto ústavnú sťažnosť odmietol v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K porušeniu slobody prejavu a práva slobodne prijímať, vyhľadávať a rozširovať informácie podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 10 ods. 2 dohovoru:

32. Vo vzťahu k namietanému porušeniu označených hmotných práv sťažovateľka nepredniesla osobitnú argumentáciu, ale všetky sťažnostné dôvody vzťahovala paušálne aj na tieto články. Z obsahu sťažnosti vyplývajú útržkovité tvrdenia sťažovateľky o neprípustnej cenzúre, o porušení slobody tlače. Sťažovateľka sa primárne pohybovala v zákonnej rovine, trvala na nesprávnom posúdení podmienok spravodajskej licencie krajským súdom. Námietka o neprípustnej cenzúre spadá pod čl. 26 ods. 3 ústavy, ktorý sťažovateľka neoznačila v petite ústavnej sťažnosti ani v jej odôvodnení.

33. Odôvodnenie ústavnej sťažnosti v tejto časti je na prvý pohľad poznačené nedostatkom skutkových a právnych dôvodov, ktoré by umožňovali ústavnému súdu bližšie skúmať tvrdené porušenie označených práv a slobôd hmotnoprávneho charakteru. Odôvodnenie ústavnej sťažnosti je podstatnou (osobitnou) náležitosťou ústavnej sťažnosti a od jeho kvality sa v podstate odvíja možnosť prieskumu ústavného súdu. Jej nedostatok spravidla vedie ústavný súd k záveru o odmietnutí ústavnej sťažnosti, pretože takúto esenciálnu náležitosť (m. m. II. ÚS 102/2019) nie je možné odstrániť ani osobitnou výzvou. V danom prípade je sťažovateľka zastúpená advokátom ako kvalifikovaným právnym zástupcom, no napriek tomu opísaná zákonná náležitosť ústavnej sťažnosti absentuje.

34. To viedlo ústavný súd aj so zreteľom na kvalifikované právne zastúpenie sťažovateľky k jej odmietnutiu podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu, že nemá náležitosti (konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľky dôjsť k porušeniu jej základných práv a slobôd podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 10 ods. 2 dohovoru) podľa § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde.

35. Nad rámec uvedeného záveru, prihliadnuc na význam slobody prejavu prostredníctvom masových informačných prostriedkov, a len pre úplnosť argumentácie ústavný súd uvádza, že rozhodnutia všeobecných súdov ukladajúce povinnosť zdržať sa sprístupňovania žalobcových fotografií v označených článkoch dostupných na internetových portáloch prevádzkovaných sťažovateľkou nepochybne predstavovali zásah do jej slobody prejavu či práva slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať informácie.

36. Základnou požiadavkou oprávneného zásahu mocenských orgánov do tejto slobody a práva vyplývajúcich z čl. 26 ústavy a čl. 10 dohovoru je zákonnosť. Zákonné obmedzenie vyplýva v tomto prípade zo súkromnoprávných predpisov, z Autorského zákona upravujúceho podmienky výkonu a ochrany subjektívnych majetkových práv autorov (§ 19, § 34, § 39, § 58) vrátane autorov fotografických diel (§ 3 ods. 5). Ústavnoprávny základ spočíva v práve vlastniť majetok podľa čl. 20 ústavy, čl. 43 ústavy, podľa ktorého sa sloboda umenia zaručuje a práva na výsledky tvorivej duševnej činnosti chráni zákon, resp. v práve ho pokojne užívať podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Konkrétne bola táto ochrana presadená zákonnými prostriedkami upravenými v Civilnom sporovom poriadku (§ 324 až § 341).

37. Sťažovateľka práve v súvislosti s požiadavkou zákonnosti zásahu vznáša proti nemu námietky jednak z pohľadu hmotného práva, namietajúc nesprávnosť záveru o nenaplnení podmienok spravodajskej licencie, a z hľadiska procesného práva pre nesplnenie podmienok na nariadenie neodkladného opatrenia. Z dôvodov uvedených v časti III.1 ústavný súd nenašiel dôvod na zásah

do výkladu a interpretácie hmotného a procesného práva uskutočnených krajským súdom. Ďalej preto vychádza z toho, že zásah bol zákonný.

38. Ako už bolo naznačené, predmetný zásah sledoval legitímny cieľ v podobe ochrany práv (konkrétne subjektívnych majetkových práv) iných (žalobcu).

39. K nevyhnutnosti zásahu ústavný súd opäť zdôrazňuje predbežnú povahu neodkladného opatrenia. Okresný súd nariadil neodkladné opatrenie len v rozsahu zdržania sa sprístupňovania žalobcových fotografií verejnosti, nie samotných článkov. Fotografie boli zverejnené spolu s článkami 22. a 31. decembra 2020, 4., 5., 7., 8., 11., 15., 21., 23., 26., 27., 28. a 31. januára 2021 a 2. februára 2021. Návrh na nariadenie neodkladného opatrenia bol doručený okresnému súdu 25. januára 2021 a posledné doplnenie mu bolo doručené 22. februára 2021. Z predložených listín nie je známy dátum, keď sťažovateľka fotografie podľa neodkladného opatrenia zneprístupnila. Spoločne však možno uzavrieť, že fotografie boli dostupné po dobu viac ako dvoch mesiacov (pri prvých článkoch) až viac ako 23 dní (pri posledných z označených článkov) na internetových stránkach prevádzkovaných sťažovateľkou. Ako sťažovateľka poznamenáva, ďalej boli po celý čas dostupné na pôvodných facebookových profiloch nemocníc, ministerstva, sú zverejnené v mnohých internetových článkoch a distribuované médiami a inými subjektmi na internete. Novinky sú komoditou podliehajúcou skaze a odklad ich zverejnenia, hoci aj na krátky čas, ich môže zbaviť celej hodnoty a zaujímavosti [rozsudok ESLP The Sunday Times proti Spojenému kráľovstvu (č. 2) z 26. 11. 1991, § 51]. Ústavný súd je z dôvodu uvedeného obdobia dostupnosti na stránkach prevádzkovaných sťažovateľkou pred ich odstránením, ako aj z dôvodu ich ďalšej dostupnosti na internete bezpečne presvedčený, že ich odstránenie nepodkopalo podstatu verejnej diskusie o spoločensky významnej téme. Tou téma koronavírusu a jeho dopadu na zdravotníctvo určite bola. Vzhľadom na takúto povahu sťažovateľkou šírených informácií by mal súdom prislúchať užší manévrovací priestor pri obmedzovaní jej slobody prejavu (rozhodnutie ESLP Neij a Sunde Kolmisopi proti Švédsku z 19. 2. 2013, č. 4037/12).

40. Európsky súd pre ľudské práva opakovane zdôraznil, že čl. 10 dohovoru nezaručuje úplne neobmedzenú slobodu prejavu, a to dokonca ani vtedy, keď ide o spracovanie otázok vážneho verejného záujmu v tlači (rozsudok Bergens Tidende a iní proti Nórsku z 2. 5. 2000, č. 26132/95, § 53). Do úvahy ústavný súd teda zobral aj skutočnosť, že sťažovateľka ako masmediálny subjekt patrí do osobitnej kategórie nositeľov slobody prejavu (III. ÚS 110/2020). Na druhej strane jej však prináleží aj zvýšená zodpovednosť vo vzťahu k zaobchádzaniu s autorskými dielami, ktoré ďalej v rámci svojej spravodajskej činnosti rozširuje. Z tejto zodpovednosti pre ňu vyplýva povinnosť striktne dodržiavať podmienky používania autorských diel na informačné účely normované ako výnimky a obmedzenia majetkových práv autorov. A to napriek tomu, že je ako komerčne pôsobiaci subjekt motivovaná šíriť čo najaktuálnejšie informácie do pozornosti čo najväčšieho počtu čitateľov a sledovateľov. Všeobecné súdy mali povinnosť poskytnúť ochranu majetkovým právam žalobcu podľa Autorského zákona, čo ústavný súd považuje za dostatočne vážny dôvod na zásah do slobody prejavu. Z pohľadu, že účinok výkonu slobody prejavu na súkromnoprávne pozície je odlišný od jej významu ako obranného práva proti štátnym zásahom, by jej hranice mali byť užšie (I. ÚS 29/2012, II. ÚS 307/2014).

41. Namietaný zásah nevykazuje známky cenzúry, sankcia ťažiaci sťažovateľku má občianskoprávnu povahu a nie je príliš obmedzujúca alebo paušálna. Môže šíriť iné žalobcove

fotografie, na ktorých šírenie dal súhlas, v tomto nie je neodkladné opatrenie neurčité, ako už bolo uvedené. Požiadavku na nevyhnutnosť zásahu preto považoval v konkrétnych okolnostiach prípadu ústavný súd za splnenú.

42. Okolnosti konania nesvedčia podľa názoru ústavného súdu o hrubom nepomere medzi právom, ktorému bola poskytnutá ochrana, a právom, ktoré bolo neodkladným opatrením zasiahnuté. Medzi sledovaným cieľom a uplatnenými prostriedkami nezistil ústavný súd nepomer. Preváženie ochrany autorských práv žalobcu nad slobodou prejavu a právom šíriť slobodne informácie sa javí byť spravodlivé.

43. Z uvedených dôvodov aj pri materiálnom prístupe a vecnom posúdení namietaného porušenia slobody prejavu, práva vyhľadávať, prijímať a šíriť informácie práva podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy, resp. čl. 10 ods. 2 dohovoru zistil ústavný súd, že sú dané aj dôvody na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako zjavne neopodstatnenej podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

44. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľky uvedenými v petite jej ústavnej sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. marca 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu